

SØNDAG D 19. SEPTEMBER 2010

Prædiken af Søren P. Grarup

Indgangsord: 1. Korinterbrev kap. 12 v. 9a

Gammeltestamentlig læsning: Salme 139 v. 1-12

Prædikentekst: Johannesevangeliet kap. 11 v. 19-45

»Min nåde er dig nok, for min magt udøves i magtesløshed.« Sådan lød vort indgangsord i dag fra 2. Kor. 12,9a. Ordene er Guds svar til Paulus på en indtrængende bøn om, at en hindring af en eller anden slags – ”en torn i kødet”, som han kalder det – må blive taget fra ham. Vi ved ikke, hvad det var for en torn i kødet, men det har sandsynligvis været en fysisk skavank. Nogle mener at kunne spore, at Paulus havde dårlige øjne, andre mener, at han mere generelt var svagelig – han havde jo lægen Lukas med sig på flere af sine rejser.

Hvad det end var for en torn i kødet – når vi tænker på, hvad Paulus faktisk udrettede – hvor meget mere ville han ikke have kunnet udrette, hvis han havde været helt rask og 100 % fit for fight. En ganske logisk tanke – og det er, hvad Paulus selv beder om, men har fået altså dette svar: ”Min nåde er dig nok, thi i magtesløshed udfolder min kraft sig helt.” (Den gamle oversættelse.)

Det svar rummer en hemmelighed, som vi nok aldrig lærer at forstå til bunds.

Vi fornemmer, at ordene ikke bare angår Paulus, men de angår også os – vort liv, vort fællesskab, vor mission.

Sandheden i ordene ser vi afspejlet i Ny Testamente, men vi kan ikke rigtig forklare denne sandhed. Vi ser eksempler på denne sandhed i kirkens historie op gennem tiden, og et sted i hjertet ved vi, at det er sandt, men vi vover ikke – eller vi magter ikke at lade disse eksempler danne forbillede eller norm for kirkens liv og virke, endsige for vort eget personlige liv. For dette paradoks: ’I magtesløshed udfolder min kraft sig helt,’ – det er jo stik modsat den logik, vi ellers er vant til at indrette livet efter - - eller det falder helt udenfor den logik.

Vi arbejder for tiden her i menigheden med Henri Nouwens lille bog ”På vegne af Jesus”.

Den er skrevet til kristne ledere, men er ganske interessant for hele menigheden. For det Henri Nouwen i grunden gør, er at han går i rette med den måde størstedelen af den kristne kirke er kirke på, hvor det synes vigtigt at have magt og styr over tingene, at være med fremme i tidens debat, at kunne fremvise resultater af sine metoder, at have fremgang – og at blive rost og klappet på skulderen. Det har ingen betydning, siger han. Det der betyder noget er, om du elsker Jesus – og du kender Guds hjerte.

Hans ærinde kan i og for sig sammenfattes i Guds svar til Paulus: ”Min nåde er dig nok, for i magtesløshed udfolder min kraft sig helt.”

Vi kan læse bøger om det, vi kan samtale om det. Vi kan nikke ja til denne hemmeligheds sandhed. Men vi kan aldrig blot vedtage, at sådan vil vi indrette vort liv, eller sådan vil vi bygge vort fællesskab som menighed eller vor mission. For allerede dér har vi forvansket Guds magtesløsheds-hemmelighed til et magtfuldt, fordelagtigt koncept, som vi har styr på.

Vejen til, at denne hemmelighed, denne sandhed om vor magtesløshed og Guds kraft, bliver vort liv, er – tror jeg – blot at betragte – ganske passivt at betragte ham, som 100 % levede i denne sandhed og blev magtesløs, for at Guds kraft helt kunne udfoldes, indtil dette billede ved Guds Ånd præges ind i vort hjerte og vort liv.

Hans navn er Jesus.

Vi møder ham her i dagens evangelietekst netop i denne dobbelthed og modsætning, den menneskelige magtesløshed og den guddommelige kraft.

Faktisk er det dette spændingsfelt hele Johannesevangeliet handler om:

I indledningen til sin evangelieberetning – eller rettere prædiken – skriver Johannes: ”Ordet (Guds skabende ord, som selv er Gud) blev kød og tog bolig iblandt os, og vi så hans herlighed,

en herlighed, som den Enbårne har den fra Faderen, fuld af nåde og sandhed.”

Og så tegner han to kurver: Ordet blev kød – Guds Søns vej dybere og dybere ned i vor menneskelige magtesløshed – helt ned i døden. Vi så hans herlighed - en fremadskridende, stigende åbenbaringen af mennesket Jesus af Nazaret som Gud, der sejrer over synd og død.

Her i beretningen om Jesus, der opvækker Lazarus fra graven er et skæringspunkt, hvor de to kurver krydser hinanden – den menneskelige magtesløshed og Guds kraft.

Så her er et godt udsigtspunkt, hvis vi vil betragte ham, der levede 100 % i denne besynderlige, fremmede dobbelthed.

Begivenheden her ved Lazarus' grav er det foreløbige højdepunkt i Jesu åbenbaring af sig selv som Gud – indtil Jesu egen opstandelse fra de døde, står denne åbenbaring ikke klarere. Samtidig ser vi hans fulde menneskelighed.

Tidligere har Jesus helbredt syge. Men det kan jo drages i tvivl, om de overhovedet har været syge - og det sker også. Dette under er ikke til at komme udenom - “han stinker allerede.” Det er kun Gud, der kan give liv til sådan et gammelt lig. Enhver kan med sine to øjne i hovedet se, og med sin menneskelige snusfornuft regne ud, at her handler Gud. Det kan ikke være andet. Det er åbenbart for menneskeøjne og mennesketanker.

Men herfra og indtil Jesu opstandelse, er det, der i Johannes' fortælling er synligt for menneskeøjne og forståeligt for mennesketanker, Jesu menneskelige nedtur til død og grav. Jesus bekræfter her, synligt og uomgængeligt, Marthas bekendelse: “Du er Kristus, Guds Søn.” - det er ikke til at komme udenom.

Alligevel bliver det netop Lazarus' opvækkelse, der bliver anledning til jødernes endelige beslutning om, at Jesus skal ryddes af vejen - og ikke kun Jesus, men også Lazarus, som er det levende bevis på, hvem Jesus er.

Samtidig ser vi her Jesus i voldsom affekt. Det ser vi ikke tidligere i evangelieberetningen. Ikke engang ved tempelrensningen i begyndelsen af Johannesevangeliet, hvor Jesus svinger pisker over kræmmerne i templet, er det beskrevet så stærkt som her.

Hans affekt her ved Lazarus' grav kan naturligvis tolkes forskelligt. Nogle ser den som rettet mod den lille tro og den vantro, han møder. Jeg ser det sådan, at selv om Jesus, fordi han er Guds Søn, ved, at om lidt skal Lazarus gå levende ud af den grav, så bliver han som det menneske, han er, grebet af den dybe sorg, der har knust hans elskede venner.

Han er Gud og menneske.

Det er Jesu dobbelte natur som Gud og menneske, vi her ser. Og de to naturer smelter sammen til én.

Jesu guddommelighed bliver synlig for den, der kan se det, i hans undere. Sammenlignet med de andre tre evangelister har Johannes ikke mange underberetninger med, ligesom han ikke har meget af Jesu undervisning med. Alt det forudsætter Johannes, at vi kender. Det her handler om, hvem Jesus er.

Johannes udvælger enkelte underberetninger til sin prædiken. Og for den, der tror på Jesus som Guds Søn er det åbenbart, at her handler Gud - her er Guds rige på færde. Men, som det altid har været og stadig er, når Gud gør undere, kan mennesker enten tro eller bortforklare og afvise. Ikke engang den syge, som selv bliver helbredt af Jesus ved Betesdadammen, kan se, hvem Jesus er.

I samtalen med Nikodemus siger Jesus: “Den, der ikke bliver født på ny, kan ikke se Guds rige.” Derfor følges Jesu synlige tegn op med ord, som kan bane sig vej til menneskehjerner og føde

mennesket på ny. Jesus giver langs ad vejen en række ganske særlige udsagn, der desværre drukner lidt i den danske oversættelse.

I teksten i dag siger han: "*Jeg er* opstandelsen og livet."

Tidligere har han sagt - først: "*Jeg er* livets brød." Han begynder sin åbenbaring ved det helt basale: brød.

Så siger han - i forbindelse med at han åbner den blindfødtes øjne: "*Jeg er* verdens lys."

Og hvad skal man, når man kan se? Man skal finde vej. "*Jeg er* døren," siger Jesus - "*Jeg er* den gode hyrde."

Og nu siger han: "*Jeg er* opstandelsen og livet."

Senere siger Jesus til disciplene: "*Jeg er* vejen, sandheden og livet."

Jesus talte jo aramæisk. Hvordan det har lydt på aramæisk, ved jeg ikke. Men sådan som Johannes formulerer det på græsk, antyder han, at Jesus disse steder bruger Guds navn om sig selv - det navn, som Gud gav sig selv, da Moses ved den brændende tornebusk spurgte om Guds navn: Jeg Er.

Vi finder det gengivet flere steder i Det gamle Testamente som navnet Jahve.

I oversættelsen af Johannesevangeliet står det nogle steder som her: "*Jeg er* opstandelsen og livet." Andre steder står der: "Jeg er den, jeg er" - "Når I får ophøjet menneskesønnen, skal I forstå, at jeg er den, jeg er." Egentlig står der: "... skal I forstå, at Jeg Er."

Guds navn er helligt. Og jøder betragtede og betragter det navn som så helligt, at mennesker ikke må udtale det.

Da tempelvagterne med Judas i spidsen kommer til Getsemane have, spørger Jesus: "Hvem leder I efter." "Jesus fra Nazaret," Og Jesus svarer: "Det er mig." - nej, han svarer: "Jeg Er." Og så fortæller Johannes: Da Jesus sagde: »Jeg Er,« da veg de tilbage og faldt om på jorden - - blot ved at høre det hellige navn.

Det er denne *Jeg Er*, der træder uomgængeligt tydeligt frem her ved Lazarus' grav. "Jeg Er opstandelsen og livet."

Det bliver anledning til beslutningen om, at han skal dø. Og da han tages til fange for at blive dømt, er det ikke under navnet Jesus af Nazaret, selv om det er ham, de leder efter, men det er under navnet *Jeg Er*.

Samtidig med at han åbenbares som denne Jeg Er, ser vi Guds Søn, der selv er Gud, stadig tydeligere som en af os - et menneske i al menneskelig svaghed.

I et af det første kapitler sidder Jesus ved Sykarbrønden, En samaritansk kvinde kommer for at hente vand. Jesus siger til hende: "Jeg er tørstig, giv mig noget at drikke." Det udvikler sig til en dyb samtale, hvor Jesus siger til hende, at han vil give hende levende vand - det vand, som skal blive en kilde, der vælder til evigt liv. Og Johannes forklarer lidt senere, at det handler om Helligånden, som de, der tror på Jesus, skal få. For Jesus er, siger Johannes Døberen i evangeliets indledning, den, der døber med Helligånd.

Når Jesus beder kvinden om noget at drikke, var det så et retorisk, taktisk spørgsmål for at komme i snak om det levende vand? Eller var det, fordi Gud sad dér og var tørstig, som ethvert menneske kan blive tørstig?

Her ved Lazarus' grav ser vi Kristus, Guds Søn, blive grebet af sorgen og smerten over en kærs vens død - som ethvert menneske kan gribes af den sorg og smerte.

Da Jesus er taget til fange, dømt og korsfæstet for at være *Jeg Er*, så er det sidste han siger, før han kan sige: "Det er fuldbragt!" - det sidste er: "Jeg tørster." Nogen kommer med en svamp med

sur vin og stikker den op til hans mund. Han siger i grunden det samme, som han sagde til kvinden ved brønden. Men her betyder det noget ganske andet.

De andre evangelister fortæller i forbindelse med, at de giver ham sur vin eller eddike, at Jesus siger: "Min Gud, min Gud, hvorfor har du forladt mig?"

Jesus tager ord i munden fra Salme 22, som netop begynder med de ord. Hele salmen er som en drejebog over Jesu korsfæstelse: "De har gennemboret mine hænder og fødder ... de deler mine klæder imellem sig, kaster lod om min klædning." Og: "Min gane er tør som et potteskår, min tunge klæber til gummerne."

"Min Gud, min Gud, hvorfor har du forladt mig?!" - "Jeg tørster!" Det er himlens og jordens største paradoks - og det er det største under, den levende Jeg Er nogensinde har gjort, da han selv - den evige, almægtige, hellige Gud, som giver det levende vand, der vælder til evigt liv, selv løber tør - tømmer sig selv for sammen med os at være helt og aldeles menneske i vor yderste nød og yderste død: "Jeg tørster!"

Derefter kan Jesus sige: "Det er fuldbragt!" - Min vej er vandret helt til ende..

Og så står der: "Og han bøjede hovedet og opgav ånden." Nej det står der i grunden ikke. Der står ordret: "Han bøjede hovedet og *overgav* Ånden."

De øjne, som ved Lazarus' grav så, at her handlede Gud, for andet kunne det jo ikke være - de vil måske her ved Jesu kors kun se et stakkels menneske, der dør en grusom død.

Men det hjerte, der vil tro - om vor tro så blot er at ane, hvem Jesus er - vil se, at Gud selv, den levende Jeg Er, har knyttet fællesskab med os - om vort liv så mest ligner en bunke rådne ben, der allerede stinker - så har han knyttet fællesskab med os, så at ingen krog af vort liv - end ikke tvivlens, angstens, lidelsens mørke - end ikke dødens tomme ørken skal være uberørt af den kilde, der vælder til evigt liv. Han har været alle steder i vort menneskeliv - og i vor menneskedød - han er alle steder - Livets Gud - for at overgive Ånden og lade kilden springe i vor magtesløshed.

Om ikke så længe forlader vi kirken her og går vi hver til sit.

Så kan vi jo sige: "Det var så den søndag - dér fik vi en omgang tør Johannes-teologi."

Vi kan også sige: "Jesus Kristus, den levende Guds Søn, Væk mine døde ben til live. Lad kilden springe i mit liv. Tak, at du hos mig alle steder i min magtesløshed."